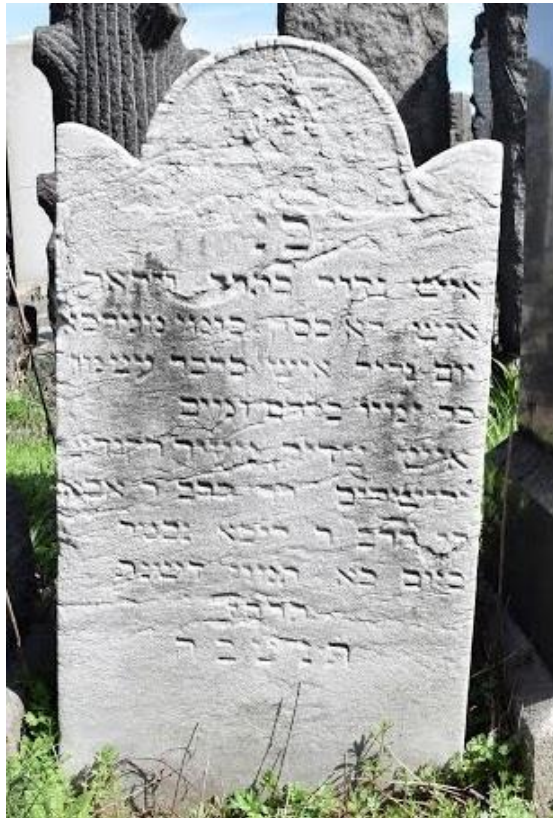

הצדיק מירושלים: נתגלתה מצבת השד"ר רבי אברהם אבלי ליפשיץ ז"ל מירושלים עיה"ק

לחברי "מכון מורשת חכמי אמעריקא" אין זה דבר חדש ומפתיע לגלות ולמצוא מצבות מגדולים ורבנים שחיו ופעלו בארה"ב, אבל הפעם היה דבר שיצא מחוץ להרגלנו עת נתגלתה לפנינו מצבה עתיקה יותר ממאה שנים, קטן במדתה ורק מלים ספורות נחרתו עליה, אבל התואר "איש צדיק מעיר הקודש ירושלים" עוררה את לבו של חברינו הרב ר' אשר לאווי הי"ו שצילם את המצבה על הביה"ח מט. ציון בקווינס, ניו יורק להעלותה על שלחן מלכים, אולי בדיבוק חברים נצליח לברר ולדלות פרטים מי הוא זה ואיזהו שזכה לתואר כזה ומצא מנוחתו על אדמת אמעריקא.

נגלגל לקוראינו החשובים את עבודתינו בה'מורשת' שלב אחר שלב, עד שזכינו לאתר את הפרטים ולגלות את דמותו של צדיק נשגב שחי חמש שנים על אדמת אמעריקא, ונפטר בקוצר ימים ושנים בארץ נכריה הרחק מביתו בעיר הקודש ירושלים תובב"א, ואף לא זכה להיטמן בארץ הקודש.

תמונת המצבה המעניינת הועלתה למאגר קבוצת ה'מורשת' וראשית דרכינו היתה לפענח המלים אשר נחרתו על גבי המצבה, וזו נוסחה:

פ"נ

איש גדול בתורה ויראה,

איש לא פסק פומי' מגירסא יום וליל[ה],

איש כלכל עצמו כל ימיו בלחם ומים,

איש צדיק מעיר הקודש ירושלים.

ה"ה הרב ר' אבא בן הרב ר' ליפא.

נפטר ביום כ"א תמוז דשנת תרס"ז

תנצב"ה

התוארים מדברים בעד עצמם "לא פסק פומיה מגירסא יום וליל" "כלכל עצמו כל ימיו בלחם ומים", אבל מי הוא ה"צדיק" הלזה שנטמן בחלקת "חברה ש"ס" במט.

ציון? קשה לזהות מנוסח המצבה בלבד, שהרי מעט פרטים ביוגרפיים נחרתו עליה, מלבד הפרטים שהיה מירושלים עיה"ק ושנפטר ביום כ"א תמוז תרס"ז.

LIFSCHITZ, ABRAHAM

Society
Path
Gate
Row
Grave
Map
Section
Block
Lot
Burial

TALMUDICAL
30R
9

163

7/1/1907

השלב הבא היה לחפש במאגר הבית החיים, על איזה שם משפחה נרשם "ר' אבא" דילן, ולזה דלה מזכיר המורשת הרב ר' אהרן ה. הי"ו את הפרטים שבתמונה.

על אף שתאריך הקבורה לא התאים בדיוק עם תאריך הפטירה שעל גבי המצבה, שהרי 7/1/1907 עולה ליום י"ט תמוז תרס"ז, אבל

לפי מפת הביה"ח והחלקה, נתברר שהתאריך ברשימת הביה"ח בטעות הוא, וצ"ל 7/3/1907 כ"א תמוז תרס"ז. ולפי זה מצאנו שהמנוח מירושלים שמו המלא היה "אברהם אבא ליפשיץ". משם הלכנו לשלב הבא לחפש במאגרים ועיתונים פרטים על "ר' אבא ליפשיץ" שהיגר מירושלים לנוו יארק ופה נפטר ונטמן לפני 108 שנה בקיץ של שנת תרס"ז.

יגעת מצאת תאמין, נשיא המורשת הרב יעקב דוב מיללער, בחיפוש אחר חיפוש מצא את הקטע המצורף שנתפרסם ע"י הרב ר' יעקב זאב רעדלהיים¹, רב בניו יורק, ונדפס בהעיתונים "החבצלת" ו"היהודי" ביום ט"ז מנחם-אב שנת תרס"ז, וכה היה דבריו בבשורתו המכאיבה מפטירתו של האי גברא רבא, מבני ציון היקרים המסולאים מפז:

הרב ר' אברהם אבא ליפשיץ ז"ל

ניו יארק, כ"ג תמוז תרס"ז

אור ליום ד' כ"א תמוז שבחל"ח הרב רא"א ליפשיץ ויצאה נשמתו בטהרה בבית בנו "משה" הדר בברוקלין, אחרי מחלתו כששה שבועות ומת במחלת הסרטן (קענסער) באחת וחמשים שנה לימי חייו.

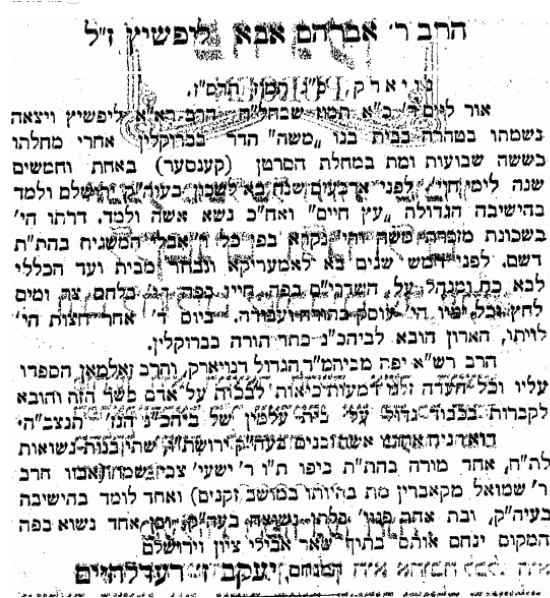
לפני ארבעים שנה בא לשכון בעיה"ק ירושלים ולמד בהישיבה הגדולה "עץ חיים", ואח"כ נשא אשה ולמד. דירתו הי' בשכונת "מזכרת משה" והי' נקרא בפי כל "ר' אבלי המשגיח" בת"ת דשם.

¹ הרב יעקב זאב רעדלהיים נולד בלטביה בשנת תרל"ה לאביו ר' אברהם אהרן, היגר לארה"ב בשנת תרנ"ח ונהי' מהרבנים החשובים באמריקא, בשנת תרצ"ו נתקבל כרב ל"אגודת בני ארץ ישראל" באמריקא, אח"כ עלה לאר"י ונפטר בת"א בשנת תשכ"ט

לפני חמש שנים בא לאמעריקא ונבחר מבית "ועד הכללי" לבא כח ומנהל על השדרי"ם דפה, חיינו פה הי' בלחם צר ומים לחץ, וכל ימיו הי' עוסק בתורה ועבודה.

ביום ד' אחר חצות הי' לויתו, הארון הובא לביהכ"נ "כתר תורה" בברוקלין, הרב רש"א יפה מביהמ"ד הגדול דניו יארק והרב זאלמאן הספידו עליו, וכל העדה זלגו דמעות כיאות לבכות על אדם כשר הזה.

והובא לקברות בכבוד גדול על בית עלמין של ביהכ"נ הנזכר. תנצב"ה

רא"א הניח אחריו אשה ובנים בעיה"ק ירושת"ו, שתי בנות נשואות לת"ח, אחד מורה בהת"ת ביפו צ"ו ר' ישעי' צבי שמו (אביו ר' שמואל מקאברין מת בהיותו במושב זקנים) ואחד לומד בהישיבה בעיה"ק. ובת אחת פנוי' בלתי נשואה בעיה"ק, ובן אחד נשוא בפה.

המקום ינחם אותם בתוך שאר אבלי ציון וירושלם

המנחם, יעקב ז. רעדלהיים

אחרי שקראנו את דבריו הנרגשים של הרב רעדלהיים, ידענו בהחלט שאכן לפנינו מצבת אדם גדול מיקירי אנשי הישוב הישן בירושלים עיה"ק, תלמיד בישיבת "עץ חיים" המפורסמת ומראשי ומנהלי ה'ועד הכללי' בארץ ובחו"ל, שנפטר הרחק מביתו וחתמו ימיו במהרה על ארץ לא לו, בהניח אחריו אלמנה גלמודה בירושלים עם בתה הבתולה.

המשכנו לחפש, והנה בחודש הבא בה'חבצלת' נמצא מכתב חזרה להרב רעדלהיים המכתב נכתב ע"י חתנו של ר' אבא ליפשיץ שנזכר במכתבו של הרב רעדלהיים, ה"ה הג"ר ישעי' צבי גרינברג מיפו. ממכתבו של ר' ישעי' צבי עולה שהמודעה של הרב רעדלהיים בהחבצלת היתה הידיעה היחידה (!) בה נתבשרו אנשי משפחתו של רבי אבא ליפשיץ בירושלים מפטירתו, וחתנו הוסיף ואחים בהספידא, להעלות על נס פעולותיו וצדקות חותנו ז"ל (ראה במסמך המצורף).

במכתבו מגלה לנו ר' ישעי' צבי גרינברג פרטים נוספים לתולדות חותנו, ומבין שני המכתבים אנו למדים את הפרטים על "הצדיק מירושלים" דלהלן:

רבי אברהם אבלי ליפשיץ – ראשית ששיריה ניכרין

ואדרש'ם ביום 'א טוב מנ"א אשר לי נהפך ללא טוב
ליהם אבל והנה כי זו נודעת ו'י סתבה בהתחלת כי שעה
השש שלם כעונתה והואו כלבנות וחרה'ם בחי' חור'ה'
אברהם אבינו לשפץ'ן כל לאותו ערב הרגול כי וכו' מוח'
אלעזר אצל ששם בכרה הרבנת בקשת עפוי' דלעט וזל' נגעד
באבוי יפוי' ובכרה שנותי' כחץ בקשת עפוי' ירושלמי' לנהם
א' מהותו וכו' מוח' א' כאנה הרבה נפשמ' כי המד יר'
מה ואת מ' אברו' ושברם אשר הרול כמ' מעטם מעטם ימיאן
נגדו כמו אלה' מעולם אל צלל פמקמן להרוע בשער קד' הבי'ם א'
אזל בהרה כמו אלה' הרופצ'ם באה וע' ונחלם חלק כ' צארא'
ואן כהם אלא פיהרם. אך נהבא דהא אל' השלם מעדו' ומתעורר'
ומתעורר' וצוים מתעורר' בהרבים המספיעים את והואם מעורר'
קוע' ולמשן בודע' וכו' ועל' ח' המד ח' י' צלע נוע' ומתק'
דקנו לכל המד בשקידה נראה ינס' ולי' וישע הול' בהרות' ה'
שה' בק' בש'ם ופיסקס' ולא דרך אחר' חון' רוק את ההרחביות
בקש' כאשר נראה כי מה אחר' אשר כנבד' רצון לם את
התלות הירות החרות והרעות נגד נבדו נגדו להחריבו' אסרין
החיים' וההכבה שבתיו' אל הית' חס' ושכלת' ובזאי' לעובד' אסרין
למה משה' אלה' שכל בלת' הם ל' שנותי' בהרה ועבורה' ה'
חרה נודד' נפשמ' כאמריקא' והחיות נודד' שמה על' כי ענינ'
הועד הכללי כזרשולם ח' אל' ה'ך בנדרות' אל' רצה ללא
חריו' וכו' באחרים' וקבל' שכל מצע' אשר י' ר' על' חס' בם'
והרעות והפניות מעקם הועד' אשר ביכולות' להרוע כפס' הקרש'
אך להרה' ולהרעות' כידוע שמה' ועל' אברהם אבינו הרול אין לו
לכנות' כי אי' לו לרוד' שאלכ' מננינו איש הרול מרבה
מסר' כי הואם על' לפמחות' אך אי' לו לספיעה' שאברה' את
קרבניה' ואשמו וכו' שער עובם לאחור' להרוע כפס' הקרש'
כו' ואמיר' אל' תבנ' למה לו ככה להרוע' כי מה חזק' לפעוה'
עתה בהלקס' חס' עופר' ראשם' וכו' ויחידו' נראה שח' יר'
ואחר' שסבתם כ' וכו' והענין מוכר' לאיש מ' רשע' קרש'
והחני' ברה' המונט וזל' וגם ורעיתו מוכר' לאיש מ' רשע' קרש'

בן לא"א מו"ר הרה"ג בתו"י מוהר"ש זצ"ל
(בעל הסהר ספר עיקר אדשך על התהילים)

דברי חתנו "עשה חיל בתורה"

המכשיר, ובעת הצורך יוכלו להשתמש בו גם אנשים עם מוגבלות פיזית.

זאב. בהיותו בן י"א שנה

ב"ר זאב¹) ונפטר.

נפטרו שניהם בחודש

החלטתו של בית דין לענין פיקדון זה, תהיה כדלקמן:

ב. ה' ויהיה בקי

הנהיגו איתנו חפצם להוציא לבקור ולהשיא ילדיהם וזאת תחילת כבוד
אלה ואף זכרונם ינחה הנדיבין וגדולי העדה בראשית שנת ה'תרס"ט

והראשון שביניהם חתם שמו "נאום: אברהם אבלי ליפשיץ".

צאצאי רבי אבלי ליפשיץ זצ"ל

לרבי אבלי וזוגתו נולדו בן אחד וג' בנות, הבן "משה" נדד למרחקים לאחר נישואיו והתיישב בניו יארק באיזור ברוקלין, ככל הנראה היה חבר בקהילת "כתר תורה" אשר בברוקלין בשכונת וויליאמסבורג, שבראשה עמד הגאון רבי שבתי ראזענבערג זצ"ל בעמח"ס ברית מלח על הלכות מליחה, מהרבנים המפורסמים בניו יארק בימיו, והיה מסומן בשעתו כ"רב הכולל" על כל הקהילות אשר בברוקלין, ניו יארק.

בתו של רבי אברהם אבלי ליפשיץ הרבנית אסתר לאה, נישאה להרב ישעיי צבי גרינברג מיפו, ממייסדי ומנהלי הת"ת "שערי תורה" ביפו. אביו של ר' ישעיי צבי, הגאון רבי שמואל גרינברג (רובינשטיין), נולד בעיירה אורלע, ועל שמה היה ידוע בכינויו "רבי שמואל אורלער", לאחר חתונתו התיישב רבי שמואל בקאברין דליטא והתפרסם בשקידתו וגדלותו בתורה. במשך ארבעים שנה ישב בקאברין בה חיבר את ספרו "עיקר אלשיך" על תנ"ך שממנו נדפס רק החלק על ספר תהלים (לובלין תרמ"ו) בהסכמת גדולי דורו כה'בית הלוי' מבריסק, האדמו"ר רבי נח נפתלי מקאברין זצ"ל ועוד. בשנת תרנ"א עלה רבי שמואל עם בנו הצעיר ישעיי צבי לארה"ק והתיישב בירושלים, בנו ישעיי צבי נכנס ללמוד בישיבת עץ חיים ולימים נלקח כחתן לבתו של רבי אברהם אבלי ליפשיץ מראשי הישוב הישן וממנהלי ועד הכללי. רבי שמואל גרינברג נפטר ביום כ' אדר ב' תרס"ב ונטמן בירושלים.

הרב ישעיי צבי גרינברג ז"ל חתנו של
"הצדיק מירושלים" רבי אבלי ליפשיץ
זצ"ל

הרב ישעיי צבי גרינברג התיישב לאחר חתונתו בירושלים, ובשנת תרנ"ה הוזמן לשמש כראש המלמדים בתלמוד-תורה החדש "שערי תורה" שנתיסד ביפו והמשיך בו בעבודת ההוראה והחינוך במשך 35 שנה רצופות. רי"צ סייע גם להרחבת גבולות "שכונת נוה שלום" וטרח עם ר' אהרן שלוש במציאת קונים למגרשים לשם הרחבת הישוב היהודי ביפו. ר' ישעיי צבי אף השתתף ביסוד בית-הכנסת "אהל יצחק" לחסידי חב"ד ביפו והיה בין היוזמים להזמין לכסא הרבנות של יפו את הראי"ה קוק. במשך שנות עבודתו הקים דורות של תלמידים בני תורה וזכה לדור ישרים ומבורך.

אשתו הרבנית אסתר לאה בת רבי אבלי ליפשיץ זצ"ל נפטרה בשנת תשכ"ב, ברגעי חייה האחרונים התבטאה את אושרה בהמלים: "ברוך השם זכיתי להציל בני היקרים ללימוד התורה ודרך חיים עילאית, אל תזילו עלי דמעה כי ה' חנן אותי באושר מאין כמוהו ואשרי שזכיתי לכך".

צאצאיו של ר' ישעי' צבי גרינברג הם: בנו ר' שמואל אבא גרינברג (שהיה נקרא ע"ש שני זקניו) חתנו של המגיד הירושלמי רבי נטע צבי ווייס זצ"ל. ר' שמואל אבא גרינברג שימש כמזכיר כללי של ת"ת וישיבת "שערי תורה" ביפו, נפ' ביום כ"ח ניסן תשס"ח ונטמן על הר הזיתים. (צאצאי ר' שמואל אבא גרינברג הם; בנו ר' נתן גרינברג מקרית מטרסדורף בי-ם, וחתנו ר' גרשון קליימן מבני ברק אבי הרב יעקב קליימן מח"ס מגד יעקב עמ"ס זבחים חתן נוסף של רש"א גרינברג הוא ר' יונה דוד רקובסקי אבי ר' ברוך רקובסקי מח"ס ברכת אבות).

הבן השני של ר' ישעי' צבי היה הרב חיים יצחק גרינברג מותיקי התלמידים של ישיבת חברון-סלובודקא בירושלים, חתנו של רבי בנימין שקוביצקי "המגיד ממינסק" שלימים שימש כמנהל הרוחני של ישיבת "כנסת חזקיהו" בפתח תקוה, חתנו הוא הגר"ח אקרמאן מביתר. גם היה לו לר' ישעי' צבי בת חנה שנישאה לנתן גלעדי.

מצבה בת"א-יפו של האשה הצעירה ח' פעריל שמרלינג בת ר' אברהם אבא ליפשיץ

מלבד הבת הנ"ל שנישאה לר"צ גרינברג מיפו, היה לו כאמור לרבי אברהם אבא ליפשיץ שתי בנות נוספות, שלעת עתה אין לנו מידע ברור עליהם, ככל הנראה שם הבת השניה היא מרת חיה שרה חזן אשת הרב יהודה הלוי חזן, ולהם משפחה גדולה וחשובה בירושלים בנם ר' אברהם אבא חזן מח"ס נחל איתן (אבי ר' יהושע שמחה חזן מהלומדים הותיקים בישיבת מיר זה כחמשים שנה ויותר, מהתלמידים הראשונים של ר' נחום פרצוביץ).

על הביה"ח טרומפלודר בת"א-יפו נמצאה מצבת אשה צעירה לימים בת כ"ח שנה, מרת ח' פעריל אשת ר' אהרן שמרלינג "בת ר' אברהם אבא ליפשיץ", מרת שמרלינג נפטרה במושב חדרה ביום הושע"ר שנת תרע"ט ולימים הועברה גופתה להביה"ח בת"א. נוכל לשער שאכן מדובר בבתו של רבי אבא ליפשיץ שלנו, אבל אין לנו עדיין דבר ברור בזה.

רבי אבלי ליפשיץ כשד"ר באמעריקא

נחזור לתולדות חייו של "הצדיק רבי אבלי ליפשיץ". בשנת תרס"ב נתבקש מאת הנהלת ה'ועד הכללי' לכתת רגליו ולנדוד לאמעריקא למען גיוס כספים לתמיכת הישיבה והכוללים בארה"ק. באמעריקא של אז הסתובבו כמה שדרי"ם למען הישוב בירושלים, מהם רשמיים ומהם נוכלים שניצלו את ריחוק המקום ותמימות הלבבות של היהודים באמעריקא, והיה נצרך לזה כח גדול ובעל מעמד נכבד שיאחד את השדרי"ם הרשמיים בארצות הברית, בעיירות הגדולות ובערי השדה, ולשמש כגשר בין הממונים באמעריקא וה'ועד הכללי' בארה"ק.

בהיותו נצרך לפרנסת אנשי ביתו, לקח רבי אברהם אבא ליפשיץ עליו את המשימה וירד לאמעריקא לשמש כראש השדרים בארצות הברית לצורכי 'ועד הכללי', רבי אבלי בא לארה"ב שלא ע"מ להשתקע, לא לקח עמו את אשתו ובנותיו, אלא בגפו יבוא והתיישב בברוקלין, בתחלה בבית בנו משה שכאמור היה גר שם, ואח"כ שכר לעצמו דירה קטנה באיזור לצורכו. בהיותו גלמוד בארץ נכר התחזק עצמו בלימודיו בשקידה יתירה, ועפ"י עדות ידידיו לא הצליח הרבה בעבודתו כשד"ר כי כל רגע פנוי ניצל על לימוד התורה, כל ימיו הסתפק במועט, רק לחם ומים היתה מזונו, וסיפוקו היתה בעבודת השם.

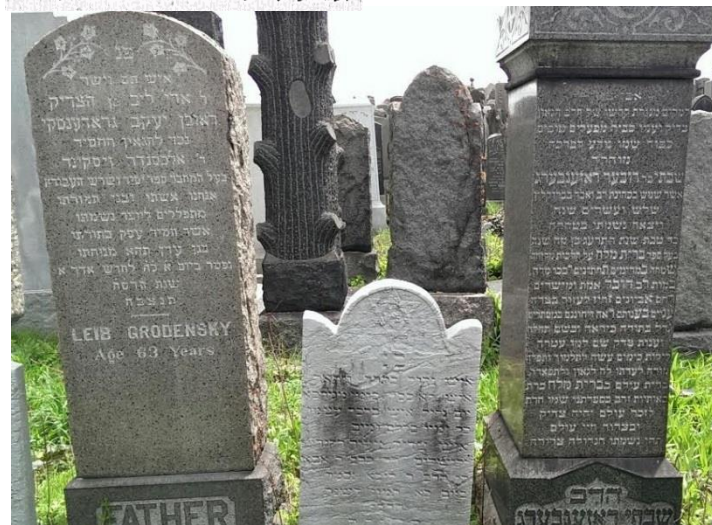
אחרי חמש שנים באמעריקא נחלה "הצדיק הירושלמי" במחלת הסרטן רח"ל. ששה שבועות סבל יסורים ומכאובים, עד לאור ליום ד' כ"א תמוז תרס"ז, אז השיב את נשמתו ליוצרו, נשמה טהורה זכה וברה, נשמה שידעה צרות ומרורים בחיי צער, אבל נשמה ששמעה את קול התורה במסירות נפש כל ימיה עלי אדמות. בן נ"א שנה היה רבי אבלי במותו, ובכך נשלמו ימיו במהרה.

ביום ד' בחצות היום התקיימה הליתו בביהכ"נ "כתר תורה" בברוקלין, בה למד הנפטר והתפלל בחייו והיה חבר בחברה ש"ס דשם. הגאון רבי שלום אלחנן יפה ז"ל ששימש אז כרב דביהמ"ד הגדול בניו יארק ומח"ס שואל כענין, הספיד את הנפטר ואחריו הרב זאלמאן מניו יארק, וכל העדה זלגו דמעות על האדם הכשר שנפטר בלא עתו, ואח"כ הובל למנוחות על הביה"ח הר ציון אשר בקווינס, ניו יארק, בחלקת "חברה ש"ס שע"י ק"ק כתר תורה".

אבל גדול בברוקלין:
נעמטערן, א' פ' פקודי וי"א ר' לוי גראדענסקי, דיא לויא וועט זיין היינט, מאנטי טאג 12 אוהר טיטאג פון 229 לינטיס סט. ברוקלין. ער וועט בערדרינגט ווערן אויף דיא קרקע פון חברה ש"ס דברוקלין, מאונט וויאן כעמטערן. הספדים וועלען נעמאכט ווערן אין כתר תורה יו"ל. אלע מעמבערס פון חברה ש"ס און דיא וואס האָבען געקענט את חמנו הנכבד וואָלען קומען אָבעבען דיא לעצטע עהרע להמנוח. ת"צ'ב'ה'.

כנראה וניכר מבין המצבות שעל ידו, חלקת "חברה ש"ס" היתה חלקה מבוחרת שבה נטמנו גדולים טובים, משני צדדיו של רבי אבלי שוכנים רבנים מופלגים, לימינו הוא מקום קבורת הגאון הגדול רבי שבתי ראזענבערג הנ"ל אב"ד דק"ק כתר תורה ובעמח"ס ברית מלח, ולשמאלו נטמן הרב ר' ארי' ליב ב"ר ראובן יעקב גראדענסקי ז"ל חבר בחברה הש"ס ונכד להגה"ק רבי אלכסנדר זיסקינד זצ"ל בעמח"ס יסוד ושורש העבודה.

ר' ליב גראדענסקי נפטר כמו חצי שנה אחר שכנו רבי אבא ליפשיץ, ביום א' פ' פקודי כ"ח אדר א' תרס"ח, וגם הוא נספד כהלכה בביהמ"ד כתר תורה, ובמודעת האבל בעיתון "מארגן זשורנאלי"

קברו של "הצדיק מירושלים" בחלקת "חברה ש"ס דברוקלין" בין המאורות הגדולים, הרב רבי שבתי ראזענבערג רב ואב"ד בברוקלין ובעמח"ס ברית מלח מימינו, והרב ר' ארי' ליב גראדענסקי נכד בעל יסוד ושורש העבודה משמאלו

ביום פטירתו, קראו למספד תחת הכותרת "אבל גדול בברוקלין" שנפטר "הרב המופלג וירא אלוקים ר' ליב גראדענסקי".

הבשורה המרה אודות פטירת הצדיק רבי אבלי ליפשיץ הגיעה לירושלים עיה"ק, על ידי מודעת הרב רעדלהיים בעיתון ה'חבצלת' והכתה גלים. בני משפחתו בירושלים ישבו שבעה ויקוננו על אביהם שנגדע באבו, אבל יותר מזה בכו ידידיו ומוקיריו אנשי הישוב הישן, בהעלותם על נס גודל שקידתו ומדותיו התרומיות, זכרו הבהיר מימי קדם בין כותלי בית המדרש של ישיבת עץ חיים התעוררה בלבם, ועכשיו אהה ואבוי איך נפלה גבורים ואבדה כלי מלחמה "על מי להביא עגלה ערופה!" ספד עליו האי ספדנא

איכה יעסזחב

ספר בני ירושלים, שהיו דומים לאכנס של זול, וזמן דומה לאכנס מוכה ומתולת, כי חזו חזקא נפקין לפרנסתהון חזו קר עילתון תשתפנת אבני קרש (מרא ר' א)

כ"א אב ס"ו—

יום השליש להחלוקתו של אחד מוקירי ירושלים, מבני ציון המצוינים, אדר האברכים אשר ח' ורבה ויגדל בארץ. המהבים של א"י, וקלם לחיוב את אפי המבע הירושלמי, וישמרתי במהרה, עד יומי האחרון, עדי שבה שמתו למקור מחצבתה—

רבי אבלי ליפשיץ אננו! הוא מת בארץ נכרי, בברוקלין שבאמריקה, אחרי חמש שנים של חי ער ודוחק, לחם צר ומים לחץ, של עבודת פרך, שדרו"ת והפקדה על שדרו"ם,

אלו הן חמש שנים שגורו נפש נקי וצדיק מארץ החיים, עוד אלו וזכרים את האכנסם של זול כשה' שהיו בעיר קרשנו, את ר' אבלי החסיד ורגיש שה' טפח דומה לאבן מוכה ומתולת החיים והענות, אהבת תורה והבריות חזו מלוות אותו על כל צעד, נזכר ח' ברוחבו ובמלבוש, בכלכלו ובריו, ובמשא ומתן בנות הבריות.

למר בניו עליוש בושיה, הצטיין או בגדלו בתורה, במדות תורה, בהנהגת העוסק, בשיקדו הנמצה, ובמדותיו והתחמקות, או ח' אבלי נשא על כל לשון בחבה ויחידת הכל חזו לו גדולתו, קו כי צורבא מרבנן דנכנס נכנס, ויהי למופת בישראל, כי לא התאזר ר' אבלי טיפוס לשלחם של שרים, לא התאזר לקצין בראש, לא קח לאויו התמנות, וישם כל כל מעיני להשתלם

להשלים את נפשו, להיות את אשר ח' יכול להיות.

אך השני האכנס, כמה הכבד עליו אכנס! הפרם היותר חשוב לכן ישיבה בימים ההם אחר עשר פראק לחורש, ומה ח' לו להתפרנס הוא ובתו... ויאלץ ר' אבלי לעזוב את הישיבה, ולהכניס עצמו בעול חשונה בח' שב, מוכרת,

ויהי חובת משרתו יצא כפי יכולתו, התאקל תמיד לזכור את האוראליות שבמלאכתו, שחיי הקולט לו במדה מרובה למרא תפקידו באשונה בשנים כי היתה מלאכה נקי, דבר לא ח' לו עם נדיב הכל, כי הספקת הית' ח' נין לה מקצת הית' העיונית, כי ארכו לו שם חיים, חרל מדידת שואף לגדולה, חלומות עיר עתיד—מחור רחוק כמנו, ח' מסתפק בהפלת קצרה, להם לאכול ובגר ללבוש ויהי כל חיים וישב וישנה, שפוף בשלילת וליכנה בתפלין שוף על שוף נקי ולא החזיק מוכה עצמו, כי ל כ נזר, אחת לא הבין. תשוקה פנימית היתה לו למסוד, וקשה ח' לו לפי שש מנתמא, כפרש סן החיים,

חזירי היתה עולתו כפניו, אם כי רבות, רבות מאד ח' לו להתאקל עם שרא דעניותא...

והגיע ימים אשר צרכו ביה נרבו, בנהגו העיון לפרקן וחזו כבר חושב ע"ד יצוי שלוחות לעזוב חרד תורתו ולזנו לארצות תולה, לקיים כי לא ח' כן אביון...

איוה רעיון קשה ובר, להפיר מתמורה החטבת לעזוב באר מים חיים, ולצולל במי תרמנות של עבודת בניו, תעלולה להחשיך אותו ולהשבות משרת, כמה ח' לבו היה על זה!

אבל א"ך קשה הערין את רחמי מורה ביה? ... בקר לא עזבה אחר—לפי פתגם המלוצות אכל דומה לי שה' עובת מאר, ח' אבלי נעשה משהו בעד ביה היתומים....

ויסע כמותו, משפחתו, מעיר הקדש... הארץ נברה, לחור על פתחו נרובים...

וארם לא זכר את המסכן חזו... פלוגי נעשה משולח" כבר רגילים בחדשות כאלו...

כשהגיע לאמריקה, ויהל לנסות בפועל לסלוא חובת משלחתו, ראה ויזכה כי השלה את נפשו בהקת שוא, כי יכפה על עצמו חר כניגיה, ויהי גם דאבם שו ל חים!

או החלו לו ימים קשים ומרים כלענה, ימי יגון ואנחה, לא עברו ימים מועטים, ח' אבלי החפטר משמרתו, והתמנה למפקח על שדרו"ת ועד הבקלי, ויקעבו שברו ארבעה י"פ לחורש, מה ח' צריך לרוע שבעה ודור לשבר משן, ואה אומרת: שני נפלין ורבע ח' לו לפרנסת ביה בקרש!

והוא שם? יבולתי אלי תרחיק איה סכסם לפני יו"ט—אמר הוא באחד מסבתיו לביתו—אכל מה אעשה ואין אני שלוש ברוח, אי אפשר לו לשנות מבעי... תתי ואת נחמתי בענין, כי בין נסיעה שרלי לביאת משנהו, יעלה ביד ל ח נ ג ב לבית המדרש ללמד קץ נפרא.

מה עשה? השני נגי אי נערים ויהי לרם לסלמר!

בכה התהלך הערין כעצמת כסאוכו, עדי בא שששי בצחורים.

רבתי! חרי הוא אומר כי ימצא חלל בארמה ויצא חקין וישפוק וגי, אנו שאברנו את ר' אבלי על מי להביא עגלה ערופה? על ירושלים אי על אמריקה...

במשפחה. רבתי דרבינו כמו שרם, תתי הברוקליניים מוטלים להבין את צעדי של הבכמן הלא—יועלה הוה, שהשם יסנה עבודתו

בשליחות לא תפקידו לו לאסוף נדונים לבתי שנתה, לא תפקיד לו ולבני ביה להם לשבע, ולא שמשעור מראנה לא על ריעב להם ולא על צמא להם כי אם לשמוע דבר ר'! האם יכלו להבין סוד, והאבה שארם ר' אבלי את תורתו?

ועל מי מו ס ל ליריע צעקן של הלמודי החכמים, על אדם סן חשוק, אי על איהם שנסט להשגיח על כך? אך לא להביא עגלה ערופה, כבר נפסקה חלכה: ירושלים לאי בת אחיו עגלה ערופה היא!...

אלא לרביה רבתי!

כמו רבתי, ככמו מבח על אבני קרש שתשתפנת בראש כל חוצות! תג ליכנס לחקר ואה, לספר לחר ולחורויו של אחד מסגניו ציון שקסט בלא עת, ולשום זכרון בספר, ח' לספר שמשו בבית כל צעיר בעל כשרון בירושלים, לדאית מוחבו את צלמי הוא, לחנות לשמשו כי בא עצריו...

וקרא בו גם קהל אחיט שבגולה, ובבה הדיבה בבי על בני ציון חקרים שרושים כעשבי חשדה הללו נוצצים וקלילי טבלים ואין איש שם על לב,

אין איש שם על לב,

אין איש שם על לב,

אין איש שם על לב,

אין איש שם על לב,

אין איש שם על לב,

אין איש שם על לב,

אין איש שם על לב,

אין איש שם על לב,

אין איש שם על לב,

אין איש שם על לב,

אין איש שם על לב,

אין איש שם על לב,

אין איש שם על לב,

אין איש שם על לב,

אין איש שם על לב,

אין איש שם על לב,

אין איש שם על לב,

אין איש שם על לב,

אין איש שם על לב,

אין איש שם על לב,

אין איש שם על לב,

אין איש שם על לב,

אין איש שם על לב,

מוהר"א אבלי ליפשיץ זצ"ל מעיר הקודש ירושלים ומנ"כ בעיר נויארק".

זכותו הגדול של האי גברא רבא, יגן עלינו ועל כל ישראל, ויהא זכרו ברוך.